Kuntaliitto
Kommunförbundet

Lausunto

29.3.2018

Dnro 253/03/2018

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta
verojaosto

Lausuntopyyntönne

hallituksen esityksistä 15/2017, 57/2017, 71/2017, 15/2018 ja 16/2018

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta. Lausumme jäljempänä hallitusten esityksistä 15/2018 ja 16/2018. Kuntaliitto viittaa hallitusten esitysten 15/2017 ja 71/2017 osalta aiemmin asiassa verojaostolle 28.3.2017 antamaansa lausuntoon. Hallituksen esityksestä 57/2017 katsomme ettei meillä ole lausuttavaa verotuksellisesta näkökulmasta.

HE 15/2018 ja maakuntien arvonlisäverokustannusten korvaaminen

Esityksessä esitetään maakuntien arvonlisäverokustannusten korvaamista erityisellä talousarviomenettelyllä tilanteissa, joissa toiminta on arvonlisäverodirektiivin mukaan vapautettu arvonlisäverosta tai toiminta jää arvonlisäveron soveltamisen ulkopuolelle.

Pidämme esitettyä mallia lähtökohtaisesti toteuttamiskelpoisena. Arvonlisäverokustannusten korvaus perustuu maakunnan toteutuneisiin ja ilmoittamiin arvonlisäverokustannuksiin. Lisäksi maakunnille esitetään verottomien sosiaali- ja terveydenhuollon hankintojen osalta 5 prosentin laskennallista korvausta. Korvaukset maksettaisiin kustannuksen syntyhetkeä toiseksi seuraavan kuukauden valtion rahoituksen maksamisen yhteydessä. Lakimuutosten esitetään tulevan voimaan 1.1.2020 ja arvonlisäverokustannuksia korvattaisiin siten ensimmäistä kertaa maaliskuussa 2020.

Lakiesitysten perusteella maakunnat perustetaan jo 1.7.2018, mutta arvonlisäverokustannuksien korvaamista esitetään vasta 1.1.2020 jälkeen syntyneiden kulujen osalta.

Valtiovarainministeriö on lainvalmistelussa lähtenyt siitä, että valmisteluvaiheen arvonlisäverokustannukset korvataan maakunnille erikseen. Tämä ei ole kuitenkaan näkynyt maakuntavalmisteluun varattujen varojen mitoituksessa. On myös ristiriitaista, että maakunnille luodaan erillinen arvonlisäverokustannusten korvausjärjestelmä, joka otetaan kuitenkin käyttöön vasta puolitoista vuotta maakuntien perustamisen jälkeen, vaikka maakuntien toiminta perustuu alusta lukien 1.1.2020 alkavan toiminnan valmisteluun ja mahdollistamiseen.

Katsomme, että valtion tulee korvata maakuntien arvonlisäverokustannukset erikseen jo valmisteluvaiheessa maakuntien toteutuneiden arvonlisäverokustannusten perusteella.

Arvonlisäverokustannusten suhteellinen määrä valmistelukustannuksista tulee olemaan huomattava kustannusten muodostuessa pääosin arvonlisäverollisesta toiminnasta kuten ICT-hankinnoista. Arvonlisäverokustannusten osuus tulee kuitenkin vaihtelemaan maakunnittain riippuen toiminnan organisointitavasta. Siten ainoa oikea kulujen korvaustapa on toteutuneiden kustannusten mukainen euro eurosta. Koska maakunnilla ei ole arvonlisäveroista vähennysoikeutta, niin valtion arvonlisäverotulot kasvavat vastaavasti ja valtion kannalta korvausmenettely on kustannusneutraliteetti myös valmisteluajalta, kuten hallituksen esityksessäkin on todettu tilanteesta 1.1.2020 jälkeen.

Lakiehdotuksen mukaan arvonlisäverokustannukset korvattaisiin maakunnille ensimmäisen kerran maaliskuun 2020 valtion rahoitusosuuden maksamisen yhteydessä. Katsomme, että jos varsinaista arvonlisäverojen korvausjärjestelmää ei voida ottaa käyttöön vielä 1.7.2018 alkaen, niin arvonlisäverokustannukset tulee kuitenkin korvata maakunnille erikseen ilmoitusmenettelyyn perustuen korkeintaan 2 kuukauden viiveellä kuten varsinaisessakin korvausjärjestelmässä (ensimmäinen korvauserä siten syyskuussa 2018 muun rahoituksen yhteydessä).

www.kunnat.net
www.kommunerna.net

Suomen Kuntaliitto
Toinen linja 14,00530 Helsinki
PL 200, 00101 Helsinki
Puh. 09 7711,faksi 09 771 2291
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
Andra linjen 14,00530 Helsingfors
PB 200, 00101 Helsingfors
Tfn 09 7711, fax 09 771 2291
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

HE 16/2018 Valinnanvapausesitykseen liittyvät verolinjaukset

Tilinpäätös- ja verotietojen julkisuus

Lakiesityksen 57 §:ssä säädetään maakunnan velvollisuudesta eriyttää suoran valinnanvapauden piirissä oleva toiminta kirjanpidossaan. Tätä voidaan pitää perusteltuna. 58 §:ssä säädetään vastaavasti yksityisten palveluntuottajan vastaavasta eriyttämisvelvollisuudesta, mikä on samalla tavalla perusteltua kuin maakunnankin osalta. Maakuntaa koskevat sisällölliset eriyttämisvaatimukset ovat kuitenkin huomattavan paljon laajemmat kuin yksityisen palveluntuottajan, yksityiseltä palveluntuottajalta ei esimerkiksi edellytetä rahoituslaskelmaa, tasetta ja toimintakertomusta tunnuslukuineen. Kuntaliiton näkemyksen mukaan maakunnan ja yksityisen palveluntuottajan suoran valinnan palvelujen eriyttämisestä tulisi säätää yhdenmukaisella tavalla 58 §:n mukaisesti, jotta hallinnollinen taakka ei muodostuisi maakunnassa tarpeettoman suureksi. Maakunnan eriytetyn toiminnan tuloslaskelmien esitetään olevan liitetietoineen julkisia, mitä Kuntaliitto pitää hyvänä.

59 §:ssä säädettäisiin palvelun tuottajan tilinpäätös- ja verotietojen julkisuudesta. Kuntaliitto katsoo, että tiedonantovelvollisuuden tulisi olla mahdollisimman laaja.

Kuntaliitto pitää esitystä oikean suuntaisena siltä osin, kun kaikkien yritysten on ilmoitettava suoran valinnan piirissä olevan toiminnan tilinpäätös ja toimintakertomus sekä viimeisen verotuksen verotettava tulo sekä maksuunpannun veron määrä. Perusteltua on myös se, että pienimpien yritysten velvollisuus rajoittuu edellä mainittuihin tietoihin.

Suurkonsernien osalta vaatimus joidenkin keskeisten konsernitietojen (esim. maksetut korot tai korvaukset aineettomista oikeuksista konsernissa) ilmoittamisesta on erittäin perusteltu, koska kyseisillä erillä voi olla yhteyttä aggressiiviseen verosuunnitteluun. Näitä tietoja tulisi kuitenkin vaatia pienemmiltäkin konserniyrityksiltä.

Esitystä on pidettävä tietojen julkisuuden laajuuden osalta puutteellisena, koska suuriltakaan konserneilta ei pyydetä kaikkia niitä tietoja, joita pidetään yleisesti (EU/OECD) keskeisinä aggressiivisen verosuunnittelusta osviittaa antavina tietoina.

Puuttuvina tietoina, jotka olisi syytä saada, voidaan mainita konsernin oma pääoma, tulot ja verot eri maissa, työntekijöiden lukumäärä eri maissa sekä muu aineellinen omaisuus kuin käteinen tai muut rahavarat. Käytännössä tietosisältö vastaisi siten verotusmenettelylain 14 e §:n sisältöä niistä maakohtaisista tiedoista joita kansainvälisen konsernin tulee jatkossa ilmoittaa maakohtaisesti.

Julkisuuden ja julkisen paineen lisäämiseksi ja siten aggressiivisen verosuunnittelun ennaltaehkäisemiseksi Kuntaliitto vaatii edellä esitetyllä tavalla laajennusta (maakohtaisesti) ilmoitettaviin tietoihin sekä laajennusta siihen minkä kokoisilta toimijoilta mitäkin tietoja edellytetään.

Tuloverolain 21 d ja 120 a §

Tuloverolain 21 d §:ssä esitetään säädettäväksi, että maakunta on yhteisöverovelvollinen normaalin yhteisöverokannan (20%) mukaan suoran valinnanvapauden piirissä olevista palveluistaan. Muilta osin maakunta (aiemman esityksen mukaisesti) olisi osittain tuloverovelvollinen vastaavasti kuin kuntayhtymät nykyään eli elinkeinotoiminnastaan ja muuhun kuin yleiseen tai yleishyödylliseen tarkoitukseen käytetyn kiinteistön tai kiinteistön osan tuottamasta tulosta. Tältä osin verovelvollisuus olisi vain kunnalle jolloin tällaisen toiminnan verokanta olisi uudistuksen jälkeen 4,47 %.

Kilpailuneutraliteetin ja valtiontuen näkökulmasta sitä, että maakunta on muita yhteisöjä vastaavasti yhteisöverovelvollinen suoran valinnan vapauden piirissä olevasta toiminnasta, voidaan pitää perusteltuna.

Tuloverolain 120 a §:n mukaan esitetään säädettäväksi, että maakunnan suoran valinnan vapauden piirissä olevan toiminnan tappio voidaan vähentää elinkeinoverotuksessa vain suoran valinnan vapauden piirissä olevasta voitosta seuraavien 10 vuoden ajan. Yksityisillä palvelun tarjoajilla ei ole vastaavaa rajoitusta, vaan voivat vähentää suoran valinnan vapauden piirissä olevan toiminnan tappiot muusta elinkeinotoiminnan voitostaan.

Kuten edellä kävi ilmi, niin tuloverolain mukaan myös muu elinkeinotoiminta tai kiinteistötoiminta on maakunnalle veronalaista toimintaa. Täten ei ole perusteita rajoittaa tappioiden vähennysoikeutta maakuntien verotuksessa ainoastaan suoran valinnanvapauden piirissä oleviin palveluihin vaan tappioiden tulisi olla, vastaavasti kuin yrityksillä, vähennyskelpoisia myös muista maakunnan elinkeinotulolähteen verotettavista tuloista.

SUOMEN KUNTALIITTO

Jukka Hakola
Kehittämispäällikkö, Verotus